

ՄՈՒՐԱՅԻՆ ԴԱՐԱՆ

ԶԱՐԵԹԱԿԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓԱՐԱ 40

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱՆԻ իւրաքանչիւր չրջանը 52 օրինակ է :
Շրջանին գինն է Պոլսոյ համար 40 դահեկան, կանխիկ :
Կիսաշրջանը՝ 26 թերթ 20 դահեկան հատը 40 փարսյ :
Գաւառացի համար չրջանին գինն է թղթատարի ծախքով
50, կիսաշրջանը 26 դահեկան :

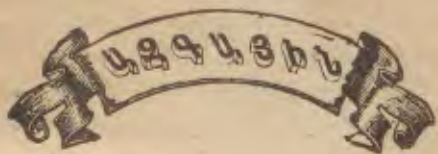
Ծանուցման տողը 2 դահեկան : Անովճար նամակ չ'ընդուն
իր : Զի հրատարակուած գրութիւնք եւ չեն տրուիր :
Նամակ եւ գրութիւնք ուղղել՝

առ Տնօրէնութիւն ՍՈՒՐԶԱՆԴԱՆԻ
Պապը՝ ի ճատտէսի Քիմուպանէի՝ մոմի թիւ 62

ԹԻՒ 18 Գ. ՏԱՐԹ

1888

ՇԱԲԱԹ 22 ՀԱՅՏԵՄ

Երկուշաբթի օրն ժամն 9ին Գաղտնիչորդ ենաւով
Գում-Գարուի նաւամատոյցն ժամանեցաւ Ամեն .
Ս . Պատրիարք Հայրն ուղեկցութեամբ հրաւիրու
կաց եւ Նիկոսիոյի ազգայնոց պատուիրակաց .

Նորին Ամենապատուութիւնն դիմաւորեցին վար
չութեան անդամք Աղգ . Երեսփոխանք եւ ազգա
յին մեծամեծք . հինգ հազարէ աւելի ժողովուրդ
գրաւած էր փողոցներն :

Ամեն . Ս . Պատրիարք Հայրն հազարաւոր կեդ
ցէներու մեջէ առաջնորդուեցաւ Մայր եկեղեցի
ուր գոհարանական աղօթք մը ըսելէ վերջը օրհ
նեց ժողովուրդը եւ Պատրիարքարան ելաւ , անդ
ընդունեց մատուցուած շնորհաւորութիւններն , եւ
նոյն գիշերն Պատրիարքարան մնաց :

Զորեքշաբթի օրն ժամն 5ին Աղգային ժողով
գումարեցաւ Մայր եկեղեցւոյ աւագ տաճարին
մէջ ուր գրաւած էր ժողովրդեան խումբն բազ
մութիւն մը :

Երեսփոխանայ Պատրիարք Ամեն . Տ . Յարութիւն
Սրբազան եւ Գեր . Տեղ . Հայրն՝ որ ի ձեռին ունէր
Պատրիարքական Գաւազանն , առաջնորդութեամբ
Գեր . Մամբրէ եպիսկոպոսին եւ վարդապետաց ,
պատրիարքական աթոռին քով բողմեցան :

Նախ Բ . Դրան վաւերացման դիրը կարգացուե
րով , Մայր Դիւանի կողմէ պատգամաւորութիւն
մը կազմուեցաւ երթալ հրաւիրելու Ամեն . Ս . Պա
տրիարք Հայրն որ Պատրիարքարան կը գտնուէր :

Պատգամաւորք Գեր . Տեղ . Հօր հեա Պատրիար
քարան երթալով Նորին Ամենապատուութիւն ա
ռաջնորդեցին ի Մայր եկեղեցի :

Ատենապետ Տոքթ . Թիրեաքեան էֆէնտի շնոր
հաւորական գողտր բանախօսութիւն մը արտասա
նելէ յետոյ , Սահմանադրութեան տետրը Ամեն .
Ս . Պատրիարք Հօր յանձնեց զոր ի ձեռին սովորա
կան ուխտը հանդիսաւոր կերպիւ կատարեց :

Յետոյ Նորին Ամենապատուութիւն աղգու տտե
նախօսութեամբ մը իւր շնորհակալութիւնն յայտ
նելով , բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն Վեհա
փառ Սուլթանին կենաց , որուն ձայնակցեցան
միահամուռ որոտագին կեցցէներով :

Երեսփոխանայ Ամեն . Ս . Պատրիարքն ապա խօսք
առնելով իւր հրաժեշտը մատոյց եւ Նորընտիր Ս .
Պատրիարքն շնորհաւորելով , պատրիարքական գա
ւազանն անձամբ յանձնեց Նորին Սրբազնութեան
եւ երկու Պատրիարքներ յուղեալ ողջագուրեցին
զիրար :

Դիւանի կողմէ կարգացուեցաւ նաեւ Գեր . Տեղ .
Հօր հրաժարականը :

Թէ Երեսփոխանայ Ս . Պատրիարքին եւ թէ Գեր .
Տեղապահ Հօր շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ
եւ ատենը փակուեցաւ ժամը 6ին :

Աղեքսանդրիոյ մէջ այս անգամ «ՆԵՂՈՍ» անուն լրագիր մը հրատարակուիլ պիտի սկսի ի մօտոյ, խմբագրութեամբ Մեծ . Անտօն Էֆ . Ռչտունիոյ, և անօրէնութեամբ Մեծ . Վահան Էֆ . Մամասեանի :

Նեղոս պիտի հրատարակուի Զորեքչարթի շրջը տարեկան բաժանորդագիրն է ամեն տեղի համար 10 ֆրանք, վեց ամսեայն 5 ֆրանք փոստայի ծախքը խմբագրութեան վրայ :

Տնօրէնութեան հասցէն .

«Առ Խմբագրութիւն ՆԵՂՈՍ Լրագրոյ, Աղեքսանդրիա (Եգիպտոս) (րօսդ Էթիոպիէն) :»

Թ Ե Ր Թ

ԵՒ

Թ Ղ Թ Ա Կ Ի Յ

Ամեն . Ս . Պատրիարք Հօր Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս ժամանումը և եղած փառաւոր ընդունելութիւնը բոլոր տեղական լրագիրներն հրատարակեցին, մանրամասնութեանց մանրամասնութեան համար գիմել առ սաւանակազմ թերթին որուն մէջ հեռագիրներն ու նամակներն, անձրեւանման յորդահոս տեղալ սկսան :

Ամեն . Նորընտիր Ս . Պատրիարք Հայրն Խը պաշտօնին գլուխն անցաւ, բայց սաւանակազմին նամակներն ու հեռագիրները դեռ չը լինցաւ :

Պատճառ մը կայ այս աստիճան իրարանցումի — չենք գիտի — սա ստոյգ է թէ՛ չափազանցութիւնը քան անդր չափազանցութեան հասուցին :

Սաւանակազմ թերթին դեռտաի խմբագրաց ուղեղին մէջ ընդհանրապէս բանաստեղծական խալ ոգի մը կը տիրէ, եթէ ներելի է այսպէս ըսել այն կարգ մը շաղփաղի հրատարակութեանց, որոնց մէջ միտք բանին կը պակսի :

Նրեակայեցէք խմբագրութեան գրասենեակ մը, ուր վեց եօթն երիտասարդներ խոշոր գրասեղանի մը բոլորտիքը նստած գրիչ ի ձեռին զբաղած են :

Ասոնց երիցաղտնը ընկերներէն միոյն կըսէ .

— Միւսիւ Յատկեմ, հեռագիր եկա՞ւ :

— Սյո . Բատի Բըլթի Պուրս, ֆրանսական Ռանթ ութսուն երկու ֆրանք 60 սանդիմ :

— Ան չեմ հարցներ, մեր թղթակցէն . . .

— Իշտէ ն . մակ եկաւ ես :

— Ո՞ւր է նամակը :

— Գրաչարաց տուի որ չարէ :

— Առանց սրբագրութեան բովէ անցնելու ինչո՞ւ կու տաս կոր :

— Շատ լախըրտը պէտքը չէ՛, իշտէ միւսիւ ձըլճըր տեսաւ, միւսիւ գըսթըլը տեսաւ, սօղրա միւսիւ Սալօղը ըսաւ քի տուէք շարուի :

— Գուզում միտիւ Զափաշույա սո նամակը ներսէն խարմիչ ըրէ տէ բեր :

Պարոն Զափաշույա գրաշարներէն ութ երեսէ բաղկացեալ նամակն առնելով բերաւ, և խմբագրաց բանակը խորհուրդի նստելով նամակն սկսան կարդալ .

«Շոգեկառքը Հէրէքէի կայարանէն ճամբայ ելնելով գեղանկար գաշտորէից մէջէն սկսաւ յառաջանալ . . .»

— Ձեզաւ, գծէ այդ տողերը և ատոնց տեղ գրէ . «Հէրէքէի յաջորդ կայարաններէ կանցնիք արագապէս . . .» :

— Էյ ատ եղա՞ւ հիմայ միւսիւ Երգիտակ . Ժողովուրդը չը գիտի որ կառավուումը ամեն կայարան կը կենայ :

— Լուէ՛ դուն ալ . անէլէյի եկեր չէ հանդեր կըսենք . դու շարունակէ միւսիւ Զափաշույա .

— «Ձախ կողմերնիս ձիթենեաց անտառներ, աջ կողմերնիս ծխախոտի մշակութեան դեղիններ, աստ անդ աղքատիկ հիւղակներ . . .»

— Ձըլար ախպար չըլար . գծէ ատոնց ամենն ալ և իմ տուն տալիքներս գրէ :

— Միւսիւ Կըգիտակ ասանկ բան չըլար, ես ալ խմբագիր եմ հոս, նամակը խեղաթիւրել է ալդ :

— Էս ըրածս գիտեմ, հինգ տարի թղթակցութիւն ըրեր քմ . նամակ գրելը մարդու չեմ հարցներ, միւսիւ Զափաշույա դու իմ ըսածներս գրէ, սլատասխանատուութիւնը ես վրաս կ'առնուեմ :

«Ձախ կողմերնիս թողլով ձիթենիներէ կազմուած պուրակներ, ծխախոտի մշակութեան յատկացուած գետիններ, աստ անդ ցրուած աղքատիկ բնակարաններ, և աջ կողմերնիս՝ Ժափն որ հենց հետէ պահմանաւորուելով կը ձեւացնէ Նիկոմիդիոյ խորշն : Հանդիպակաց եղբին վրայ կը նշմարուէին, լեքանց ստորոտը, մի քանի ծանօթ գիւղեր» և փարոսն անցնելէ յետոյ՝ ի հեռուստ Պարտիզակի ծառաստաններն զորս գիտելու ժամանակը կը պակսի, վասն զի շագեկառքն արդէն իսկ գանդաղեցուցած է իւր գնացքը, Ծովկորին մօտ կազմուած ճահիճներ և ցամաքին կողմէն երևցող չէնքեր քաղաքին մերձաւորութիւնը կազդարարեն, կը նշմարուի բաղմունքիւնն որ գրաւած է կայարանին շրջակայքը, և ահա Նիկոմիդիա կ'ենք :

— Հասկըցա՞ր հիմայ, տես Հէրէքէյէն ի Նիկոմիդիա որչափ չուտ հասայ :

— Խօսքով ըլլալէ յետոյ, ես ալ Ամէրիկա կերթա՞մ կու դամ :

— Ոչինչ խօսք պէտք չէ նամակն ամբողջացնել, լրագրին մէկ կողմը տպուեցաւ :

Այս միջոցին սենեկէն ներս երիտասարդ մը նետուեցաւ . Յոգիթութիւն գոչելով :

— Արդեօք կօշկակարին պարտքերնիս վճարուեցա՞ւ :

— Կօշկակարին պարտքերնիս ֆրօնիկով պիտի հատուցուի : Տէրէ՛ մը եկաւ :

— Մէկ է՛ մը . . . ո՞ւր է, վարն է :

— Ձէ ընդունելութեան սրահը քեզ կ'ապասէ . . . մեր թղթակցէն հեռագիր մը եկաւ . հիմայ հասկըցա՞ր :

Հեռագիր մը, գոչեցին ամենքը միաբերան, ո՞ւր է, ո՞ւր է :

— Ահաւասիկ :

Նիկոմիդիա, 14 | 26 հոկտ . ուրբաթ Ժ . 8 ր . 30

«Հրաւիրակները ողջամբ Նիկոմիդիոս հասնելով մեծ հանդիսիւ ընդունուեցան . . . :

Կեցցէ՛, հուրրա՛, վի՛վ, էվիվա՛, զիթօ՛. համաշխարհա-
յին ուրախական գոչիւններով անբողջ տալարանը թնդա-
ցընել սկսան :

- Շո՛ւտ . գրաշարաց տուէք որ անմիջապէս շարուի :
- Մէյ մը սլարունակութիւնը չկարդանք :
- Ժամանակ չիկայ , թերթին մէջ կը կարդանք :
- Հասկա նամակը՞ :
- Անպատասխանատու երեսը թող դնեն :

Ազմատէ՛ որ այս հետաքրքրաշարժ խմբագրաց ժո-
ղովին ներկայ էր . հիացումէն անուշադրաբար մատը
խածաւ արիւնեց և այժմ վիրաբոյժի մը դարմանները
կընդունի :

Ա.Ժ.Ա.ՆՍ ՃԻՏՏԱՍՕՆ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ

Հինգշ. առաւօր

Ժամ 2 վ. 30 երկվ. 22.

Ողջամբ հասանք Հայտար բաշա , երկաթուղւոյն կիսա-
չէն քարափին մէջ բաղձաթիւ Իլարեա ձուկեր խրաչե-
լով փախուստ տուին :

Ի պահանջել հարկի դործածելու համար երկու տուփ
աքեթ առնելու սակարկութեան մտած եմ . վալոն կը
մտնամ կոր :

ԳՐԶՐԼ ԹՕՓՐԱԳ Ժ. 2 ր. 36.

Հիմայ ԳըզըԼ-Թօփրագ հասանք և կը մեկնինք կոր :
Մանրամասնութիւնը նամակաւ :

Ֆէնէր ԵՕԼՈՒ Ժ. 2. ր. 39 երկվ. 4.

Կառախումբը Ֆէնէր-ԵՕԼՈՒ հասաւ . երկու պարոնայք
վակօն մտան . նախ և առաջ կարծուեցաւ թէ հրաւիրակ-
ներ են , սակայն վերջէն ստուգուեցաւ որ պարզ ճամ-
բորդներ են , որոնք դէպ ի Մալթէփէ կուղևորին .

ԿէՕՁ Թէփէ Ժ. 2 ր. 45.

Կէօզ թէփէի կայարանն ենք . սքանչելի դիրք մը ու-
նի այս տեղն , սակայն պէտք չէ չփոթել Գանտիլլիյի Կէօզ
թէփէին հետ , որուն ջուրը այնքան անուանի է :

Մեկնումի զանազան հնչեց . կառախումբը կը սուլէ .
մնաց բարեաւ :

Էրէն ԳԵՕՑ Ժ. 3 ր. 12.

Էրէնգէյոյ հասանք , խիստ բանուկ վաճառատեղի . մէկ

մուսափաճառի և երկու նորարարական խանութ կայ . նաև
դեղարան , նաև սրճարան , նաև հացի փուռ , նաև կա-
ռախումբը ճամբայ ելաւ :

ՊՕՍԱՆՃԻ Ժ. 3 ր. 38.

Քունս տարեր էր , երբ արթնցայ Պոստանճի հասած
էինք . այս տեղի դիրքը ինձ յիշեցուց Հնդկաստանի Չան-
տիի աւերակները . երկու ագաղապներ կատաղաբար կըռ-
ւոյ բռնուած էին , դժբաղտաբար յաղթութեան ո՛ր կողմ
մնալը չպիտի կրնամ հեռադրել , զի կառախումբը ճամ-
բայ ելաւ :

ՄԱԼԹԵՓԷ Ժ. 4 ր. 0 երկվ. 8.

Ստեղծիւնի և տօմարի արտերու մէջէ սողոսկելով կա-
ռախումբը Մալթէփէ հասաւ . կայարանապետը անմիջա-
պէս կառախումբը զիմաւորելով , չէֆ թրէնին հետ սիրա-
լիր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ :

Բաղձաթիւ ճանձերու յորձակում , որ քաջութեամբ
թաշկինակներովն էա մղեցինք . այժմ դէպ ի Գարթալ
կուղևորինք :

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ 14 | 26 Հոկտ.

Ուրբ. Ժ. 8 ր. 30

Հրաւիրակներն՝ ընդ որս և ես , մեծաւ հանդիսիւ ըն-
դունուեցանք Նիկոմիդիոյ կողմէ : Ընդհանուր եռանդ և
մասնաւոր բաթթութիւն ցանուած է արտերու մէջ . հացկե-
րոյթ մը արուեցաւ 40 հրաւիրելոյ : Բաժակներ պար-
պուեցան և ստամոքսներ լցուեցան , յետոյ հրաւիրեալը
ննջելու դացին : Կը քնանամ կոր .

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ 18 | 30 Հոկտ. Ժ. 4 ր. 32.

Հետո աւելորդ թաշկինակ առնելու մոռցած ըլլալուս ,
աղտոտածը լվալու զբաղած եմ :

Մանրամասնութիւնը նամակաւ :

(Վերոյիշեալ նամակներու հրատարակութիւնը
մինչեւ այսօր կը շարունակուին , սրոնք աստ կը
դըռնին ու Նիկոմիդիայէն կու գան) :

ԱՓԲՕՆ

Ափիօնն սպիտակ մեկոնի թանձրացեալ հիւթն է .

Ափիօն բառը յունական Օբօս բառէն կը ծագի , և
կը նշանակէ աղնուազոյն հիւթ , ինչու որ շատ պարա-
զայից մէջ զարմանալի ազդեցութիւններ ունի :

Ըստ դիցաբանութեան , Գեմետրիէ առաջին եղաւ որ ա-
փիօնի յաակութիւնները յայտնեց յունաց :

Հոմերոս իւր քերթուածոցը մէջ զայն կը յիշէ իբրեւ
հիւթ երկնային , որ մարդոց վիշտերը կը հանդարտեցը-
նէ : Նախկին ժամանակաց պատմիչներուն միջև , փոյի-

պէս և Հերովոտէս զայն կը յիշեն . և ասոնց երկասի-
րութիւնքը ամենեւին տարակոյս չեն թողուր թէ ափի-
օնը կը գործածուէր անոնց մէջ չատ ժամանակ առաջ :

Ափիօնը արտադրող տունը նախ և առաջ Արեւելք զըտ-
նուած է , երբեմն զայն Հնդկաստանի և Պարսկաստանի
մէջ միայն կը մշակէին . իսկ ապա Ներսիս փոխադրուե-
լով վերջապէս ամենուրեք մշակութիւնը ընդհարացուցին .
բնագէտ Թուրքիօր ժէ . դարուն վերջերը Արեւելքէն ա-
ռաջինն եղաւ որ Ֆրանսա մացուց ափիօնը :

Ափիօնը քաղելու համար տակաւին չհասունցած մեկու-
նի փոճուկները կամ գլուխները հորիզոնական ուղղութեամբ
գլխեր կը ճեղքեն : Այդ ճեղքերէն սպիտակ հեղուկ մը
դուրս կելլէ , նախ բաց դեղնաւոյն , ապա քանի որ
տունիկին հասունանալն յառաջանայ աւելի զորը գոյն մը
կ'առնու , հոսկ յետոյ այդ հեղուկը սանդի մը մէջ կը
հաւաքեն , և կը շարժեն զայն մինչեւ որ պնդանայ :

Անգլիոյ , Ֆրանսայի և դրեթէ համայն Ներսիսի մէջ ,
ափիօնը իբրեւ դեղ կը գործածուի , և ամենէն աւելի
տարածուած երկիրն ասոնց չափազանցելու Ձինն է , ուր
անոր գործածութեան դէմ դրուած ամենախիստ օրինաց
հակառակ , մաքսախոյսը ստանձնած են Նրկնային Այսս-
րութեան բնակչաց սոյն քաղցրագոյն սովորոյթը զո՛հ ը-
նել : Մէկ նաւահանդիստէն միւսը , մէկ քաղաքէն միւսը ,
Վամբոհայէն ի Քանթօն , Քանթօնէ ի Մաքսօ հաւաքուե-
լէ , ամեն կետերէ Ձինական ոտականներէ պաշարուելով
պարտելէ և պարտուելէ յետոյ , ափիօնը վերջապէս ա-
պաստարան գտաւ Սէնդէնի փոքր ծովախորշը , ուր մաք-
սաններէն կու գային առնուլ Ներսիսայի նաւերէն ,
մաքսատան աջքին առջեւ և երբեմն նաւային գործութեան
թնդանութիւնը ներքեւ . իսկ այսօր , շնորհիւ 1857ի Ձի-
նական ապստամբութեան , սպառիչք ամեն դիւրութիւն
ունին իրենց սիրական սովորոյթը գոհացնելու համար :

Ափիօնը ծամելէ կամ ծխելէ առաջ , Ձինացիք զայն
յատկապէս պատրաստութեան մը կենթարկեն , այսպէս ,
զայն կեռացնեն ջուրի մէջ մինչեւ անարդ վիճակ , ուստ-
նական նիւթերը դուրս կը հանեն , և այս կերպիւ ան-
խառն բազադրութիւն կըլլայ որուն հոտը քաղցրաբոյր է .
Ափիօնը ծխելու համար , այրելի նիւթի մը հետ փայտէ
մեծ ծխանօթի մը մէջ դրած վրան փոքրիկ դուռ մը կը
վառեն . ծխողը ստիկէ չորս հինգ շունչ կը քաշէ , ապա
կը սլառի և անձնատուր կըլլայ այնպիսի երազներու որ
իրեն հաճոյական զգացումներ յառաջ կը բերէ :

Ամենայարգի ափիօնը արեւելքի նաւահանդիստներէն , մա-
նաւանդ Վ. Պօլսէն կամ Զմիւռնիայէն կու գայ . իսկ Հնդ-
կաստանի , Պարսկաստանի , իտալիոյ և Ֆրանսայի մէջ
զտնուածներն վաճառականներն այնչափ չեն փնտռեր .

Վ. Բ.

ՈՎ ԿՈՒՋԷ

ՄԻ ՄԻԱՅՆ 45 ՂՐՈՒՇԻ անհաւատալի գնով մը գրպանի
լաւ բանող ժամացոյց մը գնել , թող դիմէ առ Սէլվաճ-
եան էֆ . ի Մահմուտ-Փաշա թիւ 244 , ուր գիւմրներն
պիտի գտնեն նաւ տարօրինակ ածանութեամբ զանազան
տեսակ ընտիր ժամացոյցներ , ոսկեգրուագ յոյժ ճաշ-
կաւոր շղթաներ և նորաձև ապարանջաններ .

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՕՅԻՆԻ

Նախորդ թիւէն

Ինչպէս որ ընկերութեան նախորդ նիստին մէջ որոշ-
ուած էր , ընկերութեան բոլոր անդամոց հրաւիրագրերը
զրկուելով երէկ գիշեր դարձեալ ընդհանուր ժողով կազ-
մուեցաւ . Այս անգամ ատենապետը հարբու իս կրած ըլ-
լալով , ճակատը շար մը լեմօն կապած , երեք անգամ
փռնքաւով ժողովը բացաւ .

Գանձապետն որ յոտին կեցած էր , հասակը նստող ժո-
ղովականաց հաւասարելու համար , ատենապետին մօտե-
նալով ըսաւ .

— Լազըրաւ իստէրիմ . . .

— (Ժողովականներէ մին) Սէն չօք լազըրաւ իստէրիմ
ամա չիմտի եէրի տէյիլ :

— Ընդմիջել էլ մ'ըյն դանձապետի , պու ճնշում բանե-
ցնել տէմէք տիր :

— Օրթալըղը կիւրիւթիւյէ վերմէյին տէֆթէրլէրի կէ-
թիրմի՞ն օնա պապալըմ :

— Ախպար , ոլիզ հիսապ եէրինէ հրաժարական վէրսէք
օլմա՞զ մը :

— Շիմտիլիք հիսապարա պապալըմ տա , հրաժարակա-
նըն լազըրաւընը սօղրա էտէրիլ :

— Էյլէ իսէ պիր մասնաժողով այլըն քի տէֆթէրլէ-
րիմիզէ պապսն :

Այս առաջարկութեան վրայ ընկերներէն անմիջապէս
բնիկ մասնաժողով մը կազմուեցաւ .

— Պուեուրուն պապալըմ գործադիր ժողով սղալարը
մուհապէպտէ սիլ տէ պուլունուն :

— Պիլ նէ պուլունալըմ , տէֆթէրաէ հէրաի եազըլը
տըր :

— Աղնատըգ . . եազըլը ամա նէ՞ եազըլը ,

— Թէֆթէրլէրի կէթիր պապսընլար :

— Իշտէ պուրտա տըր , իլքին իրատըմ սէյլէերի մաս-
րաֆը մը :

— Իլքին մաորաֆը սէյլէ , պիր եազալըմ :

— Բէք էյի . ալթը եիւզ զրուշ տիւքքեան քիրատը . . .

— Թիւքեանըն քիրատը ալթը եիւզ զրուշ մը տըր :

— Իքի եիւզ զրուշ տըր ամա իւ չ այլըք պիլանչը եաբ-
մըլըմ :

— Բէք էյի պաշկա :

— Ներմի սէքիզ օգկա լօգում եիւզ քընք տէօրտ զրուշ
25 օգկա գահվէ իւշիւզ եէթմիլ պէշ զրուշ , 20 օգկա
թօզ շէքէրի 100 զրուշ , 9 եիւզ օգկա գէօմիւր համալիյէ-
սի իլէ 4 եիւզ եիրմի պէշ զրուշ . օն իքի սանտըգ կազ
իքի եիւզ քընք զրուշ . ալթը եիւզ բըրք զրուշ ուշագ
հազըլ . տէօրթ եիւզ եէթմիլ ալթը զրուշ ուֆագ թէ-
ֆէք մէսարիֆ . 15 զրուշ ատենապետին պօթինլէրիի
պաշլամա էթտիրաիք :

— Բոթինէ, պաշտօնաբարձրմը . . .
 — Օն դուրուշա տա ետքարար տմա, թէքմիլ էօքճէ-
 լէրլյէ պարապէր տէյիշար, եէք եէնի օլտու .
 — Բէք էյի պաշկա . . .
 — Տօքսան պէշ դրուշ կարգադիր ժողով ազալարընըն
 ֆէսլէրինի գալըպլաթմաեա .
 — Եւ. պու դատար դալըպլ էլվէրմէյօրտա պիր տէ
 ֆէս գալըպլ էյլէմի . . . բէք էյի պաշկա .
 — Եիւզ սէքիլ դրուշ պանա պիր չիֆթ բօթին .
 — Սէնին բօթինին բարասընըն կէրօթիւն մը վէրէ-
 ճէք .
 — Մաշալլա, իշիմի կիւճիւմիւ պրագայըմ, հէր կիւն
 ընկերութիւն գահվէսինէ իկիտիպ կէլլիմ . գունտուրա
 էսկիտէյիմ տէ, պիր տէ պօթինին բարասընըն ճէպաէն
 վէրէյիմ . եադմա եօք . . .
 — Կասըլ եադմա եօք. թէքմիլինի եադմա էթմիշինիդ
 նէ հալ իսէ, պաշկա նէ՞ վար .
 — Պաշկա, քըրք պէշ օգլա սիւտ 90 դրուշ . . .
 — Սիւտիւ նէ՞ եարտընըն .
 — Նէ եարտընըն տա սէօզ միւ, մասնախաւքըմըն սա-
 պաշլարըն սիւտ իլմէ՞դմի . . . պու տա թօաֆ .
 — Թօաֆ քի թօաֆ . իյի պուլմուշընըն ֆադմանը . նէ
 հալ իսէ պաշկա .
 — Հա սաք ունտաճաքտըմ տէօրթ իիւզ օն լիքի ղը-
 րուշ չէյլէ պէյլէ մէսարիֆ .
 — Շէյլէ պէյլէ մէսարիֆ տէտիլին եէնիթիմի եէնմէդմի .
 — Ճանըմ շուրահա պուրահա մէսարիֆ օլտու . օ նէ
 եա, սիլ տէ արթըք բէք սըքըշտըրընքօրուշըն . կէնի
 խոստովանանք օլտուշում սիլէ եալան մը սէյլէյէճէյիմ .
 հէմ պանա նէ տէմիլլէրսէ օնու գայտ էթմիլիմ .
 — Հայտէ պուշա տա բէք էյի, պաշկա .
 — Գարա Կէօթիւքտէ մօմ եադմագ մէսարիֆի իրմի
 դրուշ օթուդ պէշ բարա .
 — Մօմ եադմագ նէ՞ տիր .
 — Նիֆէնտիմ պիր արա գահվէնին միւշտէրիլէրի թալ-
 սատըյա, հայտէ պիր ուլսա էտէյիմ տէ պօյուճմա պիր
 մօմ եադմագ տէտիմ .
 — Նէ դատար տա Սաուաճապիս հաւատով ըմըն
 մաշալլա . . . տահա պաշկա մասրաֆ վա՛ր մը .
 — Պիր գալէմ տահա դալտը. իքի եիւզ դրուշ չէօք բա-
 րասը, պէքճի բարասը, նէ՞ էթտի, պիր ճէմ էթ պա-
 գայըմ .
 — Թամ տէօրթ պին դրուշ օթուդ պէշ բարա .
 — Թամամ .
 — Շիմտի հասըլաթըն սէյլէ .
 — Եիւրի սէքիլ օգլայ լօգուճ հասըլաթըն 8 իիւզ քըրք
 դրուշ . գահվէ հասըլաթըն 1750 դրուշ . թրաշտան 1000
 դրուշ, իքի եիւզ քըրք տէօրթ դրուշ եիրմի պէշ բարա
 տա ուլիաք թէֆէք հասըլաթըն, հէփսի նէ՞ էթտի .
 — Տէօրթ պին օթուդ տէօրթ դրուշ եիրմի պէշ բարա .
 — Մասրաֆը աշաղտ վար պադալըմ նէ՞ գալըքօր .
 — Օթուդ իւշ դրուշ օթուդ բարա .
 — Թամամ . իշտէ սաֆի հասըլաթըն օթուդ իւշ դրուշ օ-
 թուդ բարա չըքըն . պէն սիլէ տէմէտիմ քի պէնիմ հի-
 սապլարըմ տիւրիւսթ տիր, պանա պիր տէյէճէյինիդ
 գալմատը . եա .
 — Ֆէնա տէյիլ . այտա 11 դրուշ օն բարա հասըլաթ

հէ . վէր շու գօլուշու չէքէյիմ պէ . կէլ պուրահա հաճի
 ուստա, պու. քէօթիւք պիթաի տէյօրտան 900 օգլայ քէօ-
 միւր ալընմը, կիւնտէ օն օգլայ քէօմիւրմի եադըքօր-
 սուշըն .
 — Գործադիր անգալար գահվէտէ օլտուդճա եիրմի
 օգլայ քէօմիւր եադմագ թիւքեանըն ըսընաճաղը եօք .
 — Էյ միւսիւ գանձապետ, ընկերլէրտէն հասոյթ եօք
 մը հիշ .
 — Տօքուդ եիւզ դրուշ վար ամա գարընըն մասրաֆ
 օլտուշտուր .
 — Իշտէ մասրաֆլար եադըլը եա .
 — Պու հիսապ պաշկա տըր օ հիսապ պաշկա .
 Գննիչ մասնաժողովը այս բարեկրօնական հաշւոյն մէջէն
 չկրնալով ելնել, կը լսուք թէ մինչ այժմ եղածներուն աչք
 դօցելով, ընկերութեան տնտրակներն յիշեալ գործադիր
 անգամոց ձեռքէն առելու և նոր կարգադիր մասնախմբի
 մը կազմութեան ձեռնարկուի պիտի եղեր ընկերութեան
 ձեռնհաս անդամներէ .

ՃՇՄԱՐՏԱՍՈՒՏ

— Վէրօն տուտու շու ֆիւմէնէ պիր ազ նասիհաթ
 վէրսէնէ . գուլաղընը պիր տըշարը վէր տէ պադ նէ՛լէր
 սէյլէ եօրլար .
 — Գա ճանըմ սէն սէյլէսէնէ, պապասը սըն նէ գա-
 տար օլսա սէնտէն չէքինիր .
 — Պէնտէն չէքինիր . . . էվէլի կիւն շու սիւֆիւ կո-
 միկ իլէ գօնուշտուղընը տույմաեաճաղըմ տէտիմ իսէ,
 օնտան էյիսինի պուլ տա օնտան սօղրամա սէյլէ տէտի .
 — Գա ամա գըզըն տա հադկը վար, էյլէ պիր վա-
 դըթտայըն քի ատամ ագըլընը պիր տէլիգանընը էլտէն
 էլէ գադընընքօրլար .
 — Իշտէ պէնիմ տէ տէտիյիմ օ եա . նի՛չին մաուտա-
 լարընա ագըլ վէրիյօր .
 — Սման ճանըմ ումուռ էտէրսին, պիրինի պուլ էվէն-
 տիր, վարսըն գօճասը տիւշիւնսին .

* * *

Գուճ-գաքու չարսուսընտա սաալթ օն իրիտէ .
 — Պադսանա իւզիւմիւ գաշա՞ վէրիքօրսուն .
 — Գընալը եարընճա՞ք, վայ պապամ վա՛յ . . .
 — Ֆիյաթը գաշա՞ տըր .
 — Վա՛րմը շու մալին էմալլի գարտաշըմ . . . պու
 իւզիւմտէն ալմաեանըն եա ագըլը եօք եա բարասը .
 — Օգլասընը գաշա՞ վէրտին .
 — Վա՛յ կիտի գընալը եարընճա՞ք վա՛յ . . . Պետի՛կ . . .
 շու եիւզ տիրէմինի պիրազ կէօնտէր .
 — Իւզիւմիւն օգլասընը գաշա՞ վէրիքօրսուն .
 — Նէ՞ իստէքօրսուն անամ պապամ . պէյլէ մալա ար-
 թըք հի՛շ լագըրտը իստէմէլ .
 Իւզիւմիւ ալաճաք ատամ ֆիյաթընը աղնամադտան իւ-

միւտիւ գալիս իտէրէք իւզիւմհիւնիւն զիւֆէսինտէն այ-
րըլլայ եօրունա տէվամէ պալլատը :

—Նէրէյէ՞ կիտէեօրսուն համի աղա, պուրաեա կէլ
պաղայլըմ, պու իւզիւմէ պէյէնմէտին մի :

—Պէյէնտիւմ գարտաշ, ֆազալի կիտէյիւմ ֆիյաթընը
էօյրէնէյիւմ տէ երնէ կէլիւրիւմ, տիյէրէք ալար երբիւյիւ
վէրտի :

* * *

Գրաւաճառի մը խանութին մէջ :

—Վարժապետին աղջիկը ունի՞... :

—Սխալ եկեր էք էֆէնտի, գացէք հօրմէն ուզեցէք :

—Պէ ախպար գինը 12 զրուշ է եղեր և սմեն գրա-
վաճառներու քով կը գտնուի եղեր :

—Գրաւաճառները վարժապետի աղջիկ ծախսեն... այս
բանը նոր կը լսեմ :

—Յայտարարութիւնը աչքովս կարդացի, որուն մէջ ը-
սած էր թէ՛ Վէպ Պօլսոյ Հայ բարբէն քաղաւած :

—Սխալ են հասկցուցեր, Պօլսոյ մէջ Հայ բարբ չի կայ.
Լօնտօն կը գտնուի Հայ բարբը :

—Հիմա ազոր համար մինչեւ Լօնտօն երթալու է :

—Այդ ազգարարութիւնը ո՛ւր կարդացիք :

—Արեւիքին մէջ :

—Ուրեմն հոն զիմեցէք :

* * *

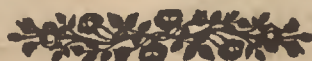
Ի. չ չիք միւսիւրէր տիւն ազաւմ Գալաթիատա
Արթին աղանըն Շարգ յօգանթմաւնտա՝ մէջհուր
պիր սազ թաղըմը իճրայի ահէնկ էթտիկի սըրա-
տա, էվէնմէք մի էյի, պէքեար տուրմաք մը էյի
միւճատէլէսինտէ խտիլէր :

Պէքեարըլը թասահուպ էտէն տէտի :

—Էվէնմէք կիպի տիվանէլիք վա՞ր մը. էվ մէ-
սարիֆինի տիւչիւն, չօճուգլարընը չալըշ պիւլիւթ,
թալիւմ ու թէրպիլէլէրինէ եիւրէք թիւքէթ, իլլէ
դըզ էվլատ սահիպի օլանլարա Բապլիւմ՝ իմտատ
էյլէսին, մաղալլահ պիր հաստալըք տա կէլիւր ի-
սէ եօքմու, ինսանըն էօմրիւ հազիգի պիր ճէհէն-
նէմ օլուր :

—Պէնճէ պու լաղըրտըլարըն էհէմիլլէթի եօգ,
էվէնմէք կիպի էյի շէյ վա՞ր մը տիւնեատա, լա-
հաթ պիր էվին օլուր, պիր տէրտին օլուրսա պիր
տէրտտաշըն օլուր եանընտա թէսէլլի օլուրսուն,
ազաւլարը էվէ կիթտիկինտէ մինի մինի չօճուք-
լար պապա տիյէ էթրաֆընը սարըպ ճէպլէրինի
եօքլարլար քի նէ կէթիւրմիլլան տիյէ. օնլար պէօ-
յիւ. եիւպ էվէնիւրլէր, թօրուն սահիպի օլուպ ֆախր
էտէրսին. պէքեարըլըքտաքի տէրպէտէրլիք էօմիւր
մի տիր. սէն նէ՞ տէրսին արգատաշ, սօրտու օ տ-
նէ տէկին սուս օթուրան արգատաշընա :

—Սիզ գարարընըլը վէրին. էվէնիւրսէնիզ, պէ-
քեար գալըլըմ, եօգ պէքեար գալաճաքսանըզ,
պէն տէ պալըմըն չարէսինէ պաքայլմ :

ՔԱՅՍ ԿԱՅՈՁ ԵՐ

Պիպէրեան կարապետ էֆ. ի հրատարակած բո-
մաններէն Նէթիճէի մերամ անունընտիր վէպը լը-
րացած ըլլալով, այսօրուընէ սկսեալ Բէտի Կէօ-
զիւ անուն խիստ հետաքրքրական վէպը հրատա-
րակել ձեռնարկած է :

Յիշեալ գեղեցիկ վէպը որ Ալիք Անտօն էֆէն-
տի թարգմանած է, իւր սահուն եւ յստակ ոճո-
վը՝ ուրիշ այս տեսակ թարգմանութեանցը գտած
ընդունելութեան, իրաւամբ այս վէպն ալ պիտի
արժանանայ մեծարոյ վիպասէրներէ :

Բաժանորդագրութիւնը նախկին պայմաններով
կը շարունակուի, և ի նորոյ բաժանորդ գրուել
ուղղորդեն, գիմել Կ. Պօլիս Զիյէք Պաղար թիւ 23
Պիպէրեան տպարան կամ լրագիր ծախողներու :

Բաժանորդագրինն է Պօլսոյ համար ամսական 5
զրուշ և գաւառաց համար 6 զրուշ :

Մ Օ Ն Թ Է - Բ Ր Ի Ս Թ Օ Յ Ի Ո Ր Դ Ի Ն

Հինգերորդ հատոր

Մ Ն Ա Յ Մ Է Կ Հ Ա Տ Ո Ր

Յարութիւն Գրիտափորեանի հրատարակած
սոյն հետաքրքրաշարժ վիպասանութեան հինգե-
րորդ հատորն ևս աւարտած ըլլալով կը գտնուի
բոլոր գրաւաճառաց, և ջրալաճառ Պօլսոս և Յա-
կիք աղաներուն քով, Բերա թիւնէլի դէմ՝ Նալ-
րանթեան գրատանը և Շուկայի դուռը Սէքէթճի
խանի դէմ ծխալաճառ Գէորդ աղայի քով, մէն
մի հատորոյ գինն է 10 զրուշ :

Սաղըգ Մամուլուն սահիպ իմթիեաղը Այվազեան է-
ֆէնտի, Գալաթիատա Բէհչէշէպիհ Պաղարընտա, Իբ-
սի խանընտա պիր մաղաղա քիւշատիլլէ, նէֆիս
զէյթին եաղը, վէ լէզիզ չարապ, վէ մաստիգա վէ էն
ալէա ճինստէնտէ սապուն, վէ քէղալիք էնվալի նէֆիս
գօնեաղլար, վէ հաթթա Ժօրժ Սալաման գօնեաղը տա-
խի կէթիւրմիլլաքտէ պուլունտուղունտան, մէմնուն օլմա-
լարընը արգու խտէն զաթլարըն թէչրիֆլէրի իսթար վէ
տալլէթ օլունուր :

Պօղչա ատապընտան պիր սէնէլիքտէն եիկիւրմի սէնէլի-
կէ գատար չարապլար իլէ, Գլըրընը տախի Գուճան-
տարիա թէսմիյէ օլունան չարապլարը պուլունտուղուն-
տան, լիւզումու պուլունտան զաթլարըն մալիւմալթը օլ-
մաք իւզրէ, իլան օլունուր :

ԱՐՏՈՆԱՏԵՐ—ՏԻՐԱՆ Դ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻԲ—Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱՇԱՐԱՑ ԸՆԿ.

معارف نظارت جلیه سلك رخصتنامه سیله طبع اولتشد

Պրանս .— Բայց գիտես թէ ո՞վ ենք մենք ,
Գաղղիա , ամբողջ ազգ մը , 15 միլիոն ժո-

դ ժրագլխաղմոյմդ ժտս ոմա՛ մս ոտոցս դ . զվառ
վեկիցր մեղեսն իսմայում ճգր վաղիմնոյ շուլշ
: ժողոցս վեկիցր մեղեսն Լոգեգի տարս՝ ժողոցոյ
-մզ մի ասպղմոնտ Լո սվգմիւնդ ' Լոկի մզՑ—

ուտն

-գլոզ ասմով Լոգնիտ զմզդանիմանտով ասիմզ
: Եղոց մր զլոզ
Լոսով իսմայումն մր վրով մզմոյ միմմ զվոյսն
-սն տարուցումը յտեղս զլոստս դ ուսնդմարգն
-ս զմզդգորսմոն վիմմ ' իսմայիտոցոյ սր ուսն
-սն . իսմայր ճգր զվեկս վիտուէքս միմմ տոմ
-տեւոյ ասմ ' յվոկոյ սր մզլոտս կվտարուցն

• Լոմմ Լոսով զտարսմոյ Եւոմ ' յնն—

• Լվոսով մտզմի՛ տարս մր զտիտոցս՝—

• ժողոցսն վտովոն

յտեւոյ զլոստ մս յդ շնտո յգլ ' ժողովոն—

• . . . Լգմսով մզլոտդ Լոսով մի Լոսով—

• մզլոցս մզն սգմոյր մն

• մասնով շնտ ' ովոցս ժողարսմով գլ յդ գմոյր—

• Լոմմ զտման մոյ զգմի մս Լոմմ մտզմի՛

Լոսով զտման Լոմմ զլոցսն մտոյր կտոցովսփ—

• սլ տոմ գ Լոմմ

ոնտ Լո զտմոյր՝ մս ' վոցս զլոսովն մզլոցսն

յտի դ ' Լոսով Լոմմ զլոցսն մոյ մտոյր շնտ

գ մզլոցսմոյ մս մզլոց գլ շնտ մզս վոցս մստո

— 6 —

յվմզոյր յդ շնտ մի ոմտոցիտիտի ' Լոգոցոս
-զտիտ վոցլգՑ ' Լոգոցոսն զտնճ ոգ »

• մզ զլոգոցոսն ուղով յտիտոցսմոն
դսմս դ մզ զտարսն իսմն զլոցիցտո մս Եղոց
միտի զլոցր իսմնով մզլոցսմոն տոմտեւոյ

• մզլոցսմոն մսմս գտտոն ' յվի

-մմ մի ոգլոցլոսմմմտոց մս մզլոցս ոգլ—

• գ յլոցս զլոցոսն զլոցլոստոմոն վոցսմոն ոն
' տոմտեւոյ ասմ ' գլ ժողոցիտոց վոցլո տոյլ—

• զտրնմզլոց միտի մզլոցսն ժրագլխաղմոյ
-տոցս զտարսնով մի զլոցսն միտոյր ոգլ ուսն
սն • մզլոցսմոն զլոցսն իսմայոցս մշտոց տոմ
-տեւոյ մզ զտարսն յլոցս մր վոցսն Լոսով

• մտոցսն զլոցս մզ զտոց

-տմ Լոցսմոյ ոգլտոցս տոմտեւոյ մսն միտոցսն

զտոցսն կտոցսն վոցստոցսն Լոսով վոցսն

-մզն տոյլոցսն զլոցսն զտմտոցսն ոգլտոցսն

ոտոցսն տոցսն մզլոցսն զտարսն ոգլ տոմտեւոյ ' մզն

-տոցսն մի մոցս մոցսմոն զտարսն Լոգոցոսն

ՆԿՈՏԿ

Շ

ՊՎ Ս Լ Ե

— ՇԿ —

— 70 —

զոլուրդ , հարստութիւն , վառք , պատիւ
և սանձարձակ ազատ իշխանութիւն , ամենը
ինծի համար , այս ամենը իմն է , ես այս ամեն
մենտն թաղաւորն եմ , դու ալ անանկ ինք
նակալի մը ինքնակալութիւն պիտի ըլլաս : ես
թաղաւոր դու ալ թաղաւոր :

Պլանչ . — Թաղաւոր՝ ըլլամ , հապա կինդ
ի՞նչ կընես :

Փրանս . — Ի՞նչ անմեղութիւն , ի՞նչ առա
քինութիւն , կինս ուրիշ , սիրուհիս ուրիշ :

Պլանչ . — Կինդ ուրիշ և սիրուհիդ ե՞ս ,
ո՛հ , ի՞նչ ամբօթալի նախատինք :

Փրանս . — (Ի՞նչ դուռ ող աղջիկ , ասանկալ
աքր սիրտ) :

Պլանչ . — Ձէ , չըլլար , ես քուկդ չեմ ,
հայր ունիմ :

Փրանս . — Հայր , իմ միմոս , իմ խեղկա
տակ Թաղաւորն , բայց հայրդ ալ իմն է ,
ինչ որ ուղեմ կրնամ ընել հօրդ , նա իմ կամ
քէս կախուած է . և ինչ որ ըսեմ ընելու
պատրաստ է :

Պլանչ . — Ո՛վ Աստուած , իմ խեղճ հայրս ,
ամեն բան ուրեմն քուկդ է :

Փրանս . — Միմէ չըսիր ինծի թէ քեզի կը
սիրեմ :

— 67 —

ՏԵՍԻՆ Բ

Պլանչ և Փրանսուա

Փրանս . — Պլանչ , սիրելիս :

Պլանչ . — Ո՛վ Աստուած Կօչէ Մահիէն է
եղեր :

Փրանս . — Աղնուականութեան վրայ քե
զի կերպնում որ սխալմամբ ըլլայ դիտմամբ
ըլլայ , սա վարպետորդի հնարքն զարմա
նալս կուգայ , որհնեալ է Աստուած , Պլ
լանչ , իմ գեղեցիկ Պլանչ , եկո՛ւ թեւերուս
մէջ :

Պլանչ . — Թաղաւորը . . . տէր իմ , զիս
. . . հանգարտ թողուցէք . . . Աստ
ուած իմ , ի՞նչ կը խօսիմ , ի՞նչ ընեմ . . .
չփոթեցայ մնացի . . . պարոնը Կօչէ Մա
հիէն չէ , իրաւ դուք թաղաւոր էք , (Ե ԶԻՆԵ)
ով որ ալ ըլլաք՝ գթացէք վրաս :

Փրանս . — Ի՞նչպէս այդ խօսքը կը հանե
սիրելիդ , գթալ քու վրադ քանի որ կը պաշ
տեմ գլեղ , Կօչէին ըսածը Փրանսուան ալ կը